

Utlåtande 2017:115 RIV (Dnr 141-2067/2016)

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020

Förslag från utbildningsnämnden

Uppdrag från budget

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017 - 2020
godkänns i enlighet vad som framgår i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag från kommunfullmäktige tagit fram en skolbiblioteksplan i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö

stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd. Östermalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med något svar på remissen.

Stadsledningskontoret ser positivt på den framtagna skolbiblioteksplanen som även omfattar förskolan och att den fyller sitt syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor. Stadsledningskontoret har dessutom några förslag till förtydliganden och korrigeringar.

Kulturnämnden ser positivt på framtagandet av en skolbiblioteksplan och anser att den kommer att bidra till att tydliggöra folkbibliotekets uppdrag gentemot skolan samt ansvarsförhållanden.

Bromma stadsdelsnämnd anser att skolbiblioteksplanens formuleringar gällande att litteraturen har en given plats i förskolan.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget men vill förtydliga förskolans samverkan med folkbiblioteken.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig bakom förslaget till skolbiblioteksplan i de avsnitt som rör förskoleverksamheten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd instämmer huvudsakligen i förslaget till Skolbiblioteksplan.

Hasselby-Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget till skolbiblioteksplan. Nämnden saknar dock skrivning kring att förskolan har en viktig roll gällande att erbjuda barn i behov av särskilt stöd de extra anpassningar de behöver samt att utveckla barns digitala kompetens.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan. Nämnden saknar dock skrivning kring att förskolan har en viktig roll gällande att lägga grunden till att vägleda barn i att källkritiskt söka, välja och värdera information samt att utveckla barns digitala kompetens. Här anser nämnden att biblioteket har en viktig roll i samarbetet med förskolans verksamhet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ser positivt till förslaget och betonar det som gäller att stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ser positivt till förslaget och betonar viken av samarbetet mellan förskola och bibliotek.

Skärholmens stadsdelsnämnd är positiv till förslaget.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ser positivt på att en skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor tagits fram. Planen kan ses som ett komplement till de styrdokument som redan finns för skola och förskola. Nämnden saknar dock skrivningar vad gäller förskolans roll i utvecklandet av barnens digitala kompetens.

Södermalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget för skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor.

Älvsjö stadsdelsnämnd instämmer i förslaget till Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020.

Mina synpunkter

I Stockholms stads budget för 2016 beslutade majoriteten att ge i uppdrag till utbildningsnämnden att ta fram en skolbiblioteksplan för Stockholms stads skolor och förskolor. Det är glädjande att vi nu för första gången kan ta beslut om en samlad skolbiblioteksplan, från förskola till gymnasiet, med en tydlig målinriktning – alla Stockholms stads elever ska ha nära till ett bibliotek där eleverna möts av utbildade bibliotekarier.

Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Alla Stockholms stads grundskolor och gymnasieskolor ska ha tillgång till skolbibliotek. Under de kommande åren ska vi arbeta för att öka andelen fackutbildade bibliotekarier på skolorna. Det är viktigt att alla skolor har bibliotekarier med relevant utbildning för att kunna bedriva en pedagogisk skolbiblioteksverksamhet. Det är rektorns ansvar att säkerställa att personalen har relevant kompetens och möjlighet till kompetensutveckling.

Då förskolorna inte har egna bibliotek blir samverkan med folkbiblioteken i närområdet desto viktigare. Skolbiblioteksplanen tydliggör både stadsdelsförvaltningarnas och förskolornas ansvar att samverka med Stockholms stadsbibliotek och närliggande bibliotek för att utveckla barnens läsförståelse. Vi vet att början till en lyckad skolgång börjar i förskolan och att förskolans uppgift att främja barnens språkutveckling från tidig ålder är en av verksamhetens viktigaste uppdrag. Samarbetet med de lokala biblioteken är centralt för att lyckas med detta. Flera av stadsdelsnämnderna lyfter fram att de ser särskilt positivt på att det i skolbiblioteksplanen belyser vikten av att biblioteken ska ha ett extra fokus på sitt arbete inriktat mot flerspråkighet. Jag instämmer med denna syn, det är viktigt att förskolorna i samverkan med biblioteken arbetar aktivt och inkluderande med barnens alla språk och erfarenheter via litteratur och berättande.

Flera av remissinstanserna efterlyser ett tydligare strategiskt arbete och stöd för att utveckla elevernas digitala kompetens och källkritiska förmåga. I den omvärld vi lever i har dessa två faktorer blivit allt viktigare – både i beroende

och oberoende till varandra. Inom staden pågår ett antal projekt som syftar till att utveckla nya digitala verktyg och arbetssätt. Jag ser det som en självklarhet att biblioteken kommer att samverka med skolor och förskolor för att utveckla barns och ungas digitala kompetens. För att vi ska kunna rusta våra barn och unga till att bli demokratiska samhällsmedborgare, har skola och förskola en viktig roll att i samarbete med biblioteken lägga grunden till att vägleda barn och unga i att källkritiskt söka, välja och värdera information.

I övrigt vill jag hänvisa till stadsledningskontorets synpunkter och förslag till ändringar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skolbiblioteksplanen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslaget till skolbiblioteksplan bifalls delvis.
2. Därutöver anføres följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Vi anser att bemannande skolbibliotek ska vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Det finns en lång rad viktiga dokument, Skolverket, Skollagen, Skolinspektionen, Bibliotekslagen samt IFLA: s riktlinjer för skolbibliotek, som framhåller att skolbiblioteket är en viktig komponent för elevernas lärande. De utmärks av formuleringar om kvalitet, samarbete, utvecklingsarbete och engagemang.

I Skolbiblioteksplanen saknar vi dylika utvecklade resonemang. Vi hade hoppats på ett utförligare dokument med tydliga skrivelser om vision och specifik målsättning för Stockholms skolbibliotek. Exempelvis samverkan med externa aktörer för att främja kulturell verksamhet, som författarsamtal eller temautställningar. Därtill står inget att läsa om elevernas deltagande i skolbibliotekens kontinuerliga utveckling. Att elever ska kunna delta och ha inflytande på den pedagogiska verksamheten ser vi som en självklar del i en skolbiblioteksplan. Elevers påverkan på utbudet kan öka intresset för att läsa och därmed stimulera läsutvecklingen positivt. Exempelvis kan samarbete utformas i ett biblioteksråd med elevrepresentanter, eller genom med skolans elevråd.

Vi saknar även resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med otrygga miljöer. Därför anser vi att det är relevant

att beakta dessa ovan nämnda aspekter i skolbiblioteksplanen för Stockholms skolor och förskolor.

Sammanfattningsvis är ambitionerna i skolbiblioteksplanen till mångt och mycket bra, men planen är alldeles för knapphändig för att ta ett helhetsgrepp om skolbiblioteken.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017 - 2020 godkänns i enlighet vad som framgår i utlåtandet.

Stockholm den 3 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Olle Burell

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Markus Nordström (alla M) och Björn Ljung (L) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag från kommunfullmäktige tagit fram en skolbiblioteksplan i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Sigrid Rydell Johnson (L) och Johan Kålberg (C) , *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Christian Carlsson (KD) som hänvisade till det särskilda uttalandet från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I budgeten 2016 gav kommunfullmäktige utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en skolbiblioteksplan under 2016 i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor.

Arbetet med skolbiblioteksplanen har utgått ifrån kommunfullmäktiges budget för 2016, sidan 243:

Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Alla Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek. För att skolbiblioteken ska fylla sin fulla funktion ska de ha en grundläggande bemanning. Skolbibliotekariernas kunskap och engagemang ska tas tillvara och utgöra en naturlig del av skolans undervisning. För en sådan utveckling är det av stor vikt att eleverna möts av utbildade bibliotekarier i skolbiblioteken.

Det bifogade förslaget till skolbiblioteksplan tar också utgångspunkt i och bygger vidare på ”Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016 - 2020”. Skolbiblioteksplanen uppmanar vidare till fortsatt nära samverkan mellan utbildnings-, kultur- och stadsdelförvaltningarna i frågor som rör barn och elevers språk- och kunskapsutveckling.

Förslaget till skolbiblioteksplan omfattar både förskola och skola och lyfter fram stadens bibliotek och dess personal som en nyckelfaktor för barns och ungas ökade läsförståelse samt för att utveckla deras medie- och informationskunnighet. Det är en strategisk handlingsplan som fastställer ansvars- och samverkansområden kopplade till läs- och språkutveckling, flerspråkighet och digital kompetens samt till frågor om skolbibliotekens tillgänglighet, utbud och bemanning. Uppföljningen av skolbiblioteksplanen ska ske i det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd. Östermalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med något svar på remissen.

Innehållsförteckning	Sid
Stadsledningskontoret	8
Kulturnämnden	9
Bromma stadsdelsnämnd	9
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	10
Farsta stadsdelsnämnd	12
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	12
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	13
Kungsholmens stadsdelsnämnd	14
Norrmalms stadsdelsnämnd	15
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	16
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	17
Skärholmens stadsdelsnämnd	17
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	18
Södermalms stadsdelsnämnd	19
Älvsjö stadsdelsnämnd	20

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på den framtagna skolbiblioteksplanen som även omfattar förskolan och att den fyller sitt syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor.

Kontoret ser emellertid behov av att planen ytterligare förtydligar utbildningsnämndens ansvar för uppföljning av skolbiblioteken på övergripande nivå för att på bästa sätt uppnå målen *1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor* samt *4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika*.

Utbildningsnämndens uppföljningsansvar påvisas i punktform i skolbiblioteksplanen på sidan 3 under rubrik Ansvar med underrubrik Utbildningsförvaltningen. Kontoret ser företrädesvis att sista punkten ”Utbildningsförvaltningen följer upp skolbiblioteksverksamheten på en övergripande nivå” utvecklas. Ansvaret kan förtydligas i punkten med till exempel följande förändring ”Utbildningsförvaltningen följer upp och redovisar skolbibliotekens verksamhet övergripande utifrån ett kvalitativt, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv” i syfte att bättre uppnå målen *1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor* samt *4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika*.

Kungliga bibliotekets samlade nationella biblioteksstatistik över de offentligt finansierade biblioteken i Sverige (http://biblioteksstatistik.blogg.kb.se/files/2016/05/Rapport_Bibliotek2015.pdf) visar att det saknas bra nyckeltal för skolbiblioteken för uppföljning av verksamheten. Jämförelsevis finns statistik på folkbiblioteken som visar att 62 % av aktiva låntagare 2015 är kvinnor. För att synliggöra eventuella skillnader mellan socioekonomiska grupper samt flickors och pojkars läskulturer är det betydelsefullt om utbildningsnämnden på övergripande nivå ser över möjligheten att följa upp skolbibliotekens verksamhet med hjälp av träffsäkra nyckeltal exempelvis utifrån lånestatistiken. På så sätt ges bättre förutsättningar att följa hur målen *1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor* samt *4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika* uppnås. Utveckling av nyckeltal sker dock utanför ramen av det här ärendet.

I remitterad biblioteksplan bör även en felaktighet korrigeras. På sidan tre i stycke ett rad tre står ”...bibliotekarie ökar under treårsperioden.” men då biblioteksplanen sträcker sig över fyra år, 2017-2020, bör det stå ”...bibliotekarie ökar under fyraårsperioden.”

Under rubrik ”Förskolechef” på sidan två i första punktens mening, under förskolavsnittet i skolbiblioteksplanen, bör begreppet ”läsombud” förtydligas med vad

ombudet har för funktion i förskoleverksamheten i förhållande till övriga pedagoger.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 7 mars 2017 att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Rasmus Jonlund m.fl. (L) och Sophia Granswed m.fl. (M), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen sympatiserar med förslaget till skolbiblioteksplan och ser positivt på det som ett strategiskt verktyg för att uppfylla och bygga vidare på visionerna i "Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016 - 2020". Dnr. 1.1/2591/2015. Utbildningsförvaltningen var representerat i det planarbetet, där ett avsnitt kring målbilden för stadens skolbibliotek ingår. Under arbetet med framtagandet av skolbiblioteksplanen har medarbetare, områdeschef och avdelningschef på Stockholms stadsbibliotek deltagit i den arbetsgrupp som arbetat fram förslaget.

Under arbetets gång i ovan nämnda grupp har också förslaget varit på en intern dialog med bland annat ett antal bibliotekarier som arbetar med bibliotekens verksamhet gentemot skola och förskola. Innehållet är också välförankrat inom Stockholms stadsbibliotek via den barnutvecklingsgrupp som samordnar folkbibliotekets bibliotekserbjudande gentemot barn, unga och pedagoger på förskola och förskola.

Vidare ser förvaltningen fördelar med att det samarbete som under flera års tid pågått mellan Stockholms stadsbibliotek och stadsdelsförvaltningarnas förskolor i och med förslaget blir formaliserat vilket ger tyngd åt samarbetet och ökar möjligheten till fortsatt utveckling av detsamma.

I förslaget tydliggörs också folkbibliotekets uppdrag gentemot skolan samt ansvarsförhållanden för spridning av bibliotekets erbjudanden vilket underlättar upplägg och prioriteringar vad gäller samarbeten med skolan.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 mars 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och lämna det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Tigerström m.fl. (M) och Hanna Wistrand

(L), bilaga 1.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i skolbiblioteksplanens formuleringar gällande att litteraturen har en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion. Förskolan har en viktig funktion att fylla när det gäller barns språkutveckling, i synnerhet gällande flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska. Stadsdelens bibliotek är betydelsefullt som stöd när det gäller att vidga perspektiven på litteratur och läsning.

Ansvar som finns preciserat i skolbiblioteksplanen är fördelat att gälla för förvaltning och för förskolechefer. Stadsdelsförvaltningen får i ansvar att samverka med Stockholms stadsbibliotek och träffas årligen för att följa upp och fortsätta att utveckla samarbetet kring barnens möten med litteratur och berättande.

Förskolechefernas ansvar innebär att

- Arbeta för att alla förskolor har läsombud som samarbetar med stadsdelsbiblioteket
- Skapar förutsättningar för förskolorna att arbeta aktivt och inkluderande med barnens alla språk och erfarenheter via litteratur och berättande
- Säkerställer att förskolans pedagoger arbetar språkutvecklande
- Skapar förutsättningar för kreativa och inspirerande läsmiljöer i förskolorna

Förvaltningen anser att det är upp till varje förskolechef att organisera och säkerställa att förskolan arbetar aktivt och inkluderande med språkutvecklingen. Vi anser att det är av största vikt att förskolan samarbetar med stadsbiblioteken men ställer oss frågande om det bästa sättet är via ett läsombud. Det kan finnas en viss poäng i att en pedagog får ökad kunskap genom ett vidgat samarbete med biblioteken, men det är samtidigt en mening i att alla pedagoger kan ha möjlighet att samarbeta med stadsdelsbiblioteken vid behov. Läsombudens funktion behöver preciseras för att syftet ska bli tydligare.

Förvaltningen instämmer i skolbiblioteksplanens formulering att högläsning, lässtimulans och tillfällen att samtala om litteratur bidrar till lusten att läsa och ger läsengagemang, samt i betonandet av att en stark läskultur i förskola och skola stärker barns och elevers språk- och kunskapsutveckling.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen om Skolbiblioteksplan för Stockholms

skolor och förskolor 2017-2020.

Särskilt uttalande gjordes av Ulf Walther m.fl. (S), ledamöterna Fotios Stathis m.fl. (MP), Lars Sterneby (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Gustav Johansson m.fl. (M) och Peter Backlund (L) , *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Mycket av det som står i förslag till skolbiblioteksplan görs idag. Varje förskola har en språkansvarig/läsombud som samarbetar med stadsbiblioteket. Stadsdelsförvaltningens språkpedagog är en länk i det samarbetet. Stadsdelens förskolor har ett språknätverk, som arbetar med det språkutvecklande arbetet, där alla förskolor är representerade med ett läsombud.

En skillnad mellan förskola och skola är att skolorna har skolbibliotek och kan därmed lägga en del uppgifter och ansvar på bibliotekspersonal. För förskolans del handlar det istället om att samverka och nyttja den kompetens som folkbibliotekens personal besitter. I Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016-2020 anges att folkbiblioteken ska samarbeta med förskolor. Det är något som förvaltningen anser bör framgå i skolbiblioteksplanen. I förslaget anges att *förskolechef skapar förutsättningar för förskolorna att arbeta aktivt och inkluderande med barnens alla språk och erfarenheter via litteratur och berättande*. Förvaltningen anser att denna punkt bör ändras för att även innehålla att förskolorna ska använda bibliotekspersonalens kompetens för att ta del av litteratur som är inkluderande och tar tillvara barns olika erfarenheter och språk. Det kan till exempel handla om litteratur som medvetet arbetat bort stereotypa könsroller och andra normer som finns i samhället. Det blir då tydligare att det är en samverkan med folkbiblioteken och på vilket sätt bibliotekspersonalens kompetens skulle kunna användas.

För förskolans del är också avståndet till närmaste folkbibliotek en viktig aspekt. Möjligheten att på ett enkelt sätt kunna förflytta sig, med barn i förskoleåldern, till ett av stadens bibliotek blir en viktig förutsättning för att kunna nyttja folkbiblioteken.

Förvaltningen anser vidare att förtydliganden behöver göras där det anges att bibliotekspersonal *samverkar med elever och pedagogisk personal så att goda förutsättningar ges för alla elevers språk- och kunskapsutveckling*. Det behöver förtydligas ytterligare avseende vad som avses med alla elever, till exempel flerspråkiga elever eller elever i behov av särskilt stöd.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017–2020

Särskilt uttalande gjordes av Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jilmstad m fl (M), Peter Öberg (L) och Lars Hultkvist (KD), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till skolbiblioteksplan i de avsnitt som rör förskoleverksamheten. Planen överensstämmer med nämndens och förvaltningens ambitioner. Förskolornas arbetar redan idag i enlighet med planens riktlinjer. Farstas kommunala förskolor har haft ett nära och uppskattat samarbete med de lokala biblioteken kring lässatsning sedan två år tillbaka. I dagarna har biblioteket startat en andra omgång av en studiecirkel riktad till läsombuden om läsning för barn och val av litteratur.

Under tiden för samarbetet har förskolepersonalen sett över förskolornas läsmiljöer, kartlagt var och när man läser för barnen och vidare vad man läser för litteratur och varför. Under 2017 kommer Farsta att implementera ett nytt ”Språkprogram – en vägledning i barns språkutveckling” i förskoleverksamheten. I programmet finns mål och strategier för arbetet med barnens språk- och kunskapsutveckling. Språket ska alltid vara i fokus. Målet är att främja språkutvecklingen för alla barn.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Abit Dundar m.fl. (L), Lars Svärd m.fl. (M),

bilaga 1.

Ersättaryttrande gjordes av Hans Tjernström (C) som instämde i Liberalernas och Moderaternas särskilda uttalande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 23 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer huvudsakligen i förslaget till Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020.

Stadsdelens förskolor tillsammans med biblioteken startade redan 2014-15 läsprojekt på förskolorna med läsecirklar för personalen. Samarbetet med de lokala biblioteken fortsätter och stadsdelen alla förskoleenheter har läsombud. Det finns nu över femtio läsombud i stadsdelen. Förskolorna utvecklar sina miljöer och många av förskolorna har inrättat särskilda platser för böcker och läsning. Läs-och boksatsningarna är mycket uppskattade bland såväl förskolans medarbetare som barn och föräldrar. Böcker och läsande kopplas till förskolornas projektarbeten i högre grad än tidigare. Barn och föräldrar görs på olika sätt delaktiga och kan bidra med sina erfarenheter. Det är i hög grad språkutvecklande.

Stadsdelens samordnare för kultur i förskolan träffar regelbundet representanter från biblioteken för att följa upp gjorda satsningar och utifrån dessa föreslås mål för det fortsatta arbetet. I stadsövergripande nätverk med samordnare för kultur i förskolan har gemensamma seminarier för förskolans personal arbetats fram på teman som stödjer utveckling av läsandet och mötet med böcker för förskolan.

Förskolecheferna och pedagogerna arbetar redan idag enligt de intentioner som finns beskrivna i planen. Men det språkutvecklande arbetet och läsningen kan man inte ta paus ifrån. Planen kan vara ett bra stöd och riktmärke för det fortsatta arbetet.

I förslaget tas frågan upp om att barn och unga behöver vägledning i att källkritiskt söka, välja och värdera information. Det är en viktig del i informationssamhället som kan påbörjas redan i förskolan.

I den växande staden och stadsdelen behöver även tillgängligheten till bibliotek utvecklas. I nya stadsdelar kan det fysiska biblioteksrummet behöva kompletteras och utvecklas. Stadsdelen saknar mötesplatser där barnen kan ta del av olika former av kultur och möta professionella utövare. Ett bibliotek med rum för detta på en central plats i stadsdelen skulle vara ett bra komplement. Bokbussar eller ”boken kommer till dig-service” kan vara andra komplement som bidrar till större boktillgänglighet för en del förskolor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen

som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Arkelsten m fl (M) och Helen Jäderlund Eckardt (L), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd är en rättighet för alla barn och ungdomar. Högläsning, lässtimulans och många tillfällen att samtala om litteratur stödjer språkutvecklingen hos alla barn och bidrar till lusten att läsa.

Biblioteken är en viktig samarbetspartner för förskolan och fyller en viktig funktion avseende tillgång till kultur och utbildning. Barnen får genom litteraturen möjlighet att möta olika kulturer, normer och får möjlighet till att reflektera kring olika sätt att tänka. Den lässatsning som genomförts i samarbete med stadsbiblioteket har lett till att barnens intresse för böcker har ökat och pedagogerna läser mer för barnen. Alla förskolor har läsombud som är förskolans länk till biblioteken. Förskolornas läsmiljöer bidrar också till att stärka barns språk- och kunskapsutveckling.

Förvaltningen är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan där förskolan är med som en av skolformerna. Förvaltningen saknar dock skrivning kring att förskolan har en viktig roll gällande att erbjuda barn i behov av särskilt stöd de extra anpassningar de behöver samt att utveckla barns digitala kompetens. Att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd är en rättighet för alla barn och ungdomar. Högläsning, lässtimulans och många tillfällen att samtala om litteratur stödjer språkutvecklingen hos alla barn och bidrar till lusten att läsa.

Biblioteken är en viktig samarbetspartner för förskolan och fyller en viktig funktion avseende tillgång till kultur och utbildning. Barnen får genom litteraturen möjlighet att möta olika kulturer, normer och får möjlighet till att reflektera kring olika sätt att tänka. Den lässatsning som genomförts i samarbete med stadsbiblioteket har lett till att barnens intresse för böcker har ökat och pedagogerna läser mer för barnen. Alla förskolor har läsombud som är förskolans länk till biblioteken. Förskolornas läsmiljöer bidrar också till att stärka barns språk- och kunskapsutveckling.

Förvaltningen är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan där förskolan är med som en av skolformerna. Förvaltningen saknar dock skrivning kring att förskolan har en viktig roll gällande att erbjuda barn i behov av särskilt stöd de extra anpassningar de behöver samt att utveckla barns digitala kompetens.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Lundqvist m.fl. (L) och Joel Laurén m.fl.

(M), bilaga 1.

Ersätтарыttrande gjordes av Kristin Jacobsson (C) och Emil Öberg (KD), som hänvisade till uttalandet från Liberalerna och Moderaterna.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020.

Förskolan finns med som en av skolformerna och har en viktig uppgift i att stödja barnen i deras språkutveckling där högläsning, berättande, litteratur, samtal och reflektion är viktiga delar. Detta gäller inte minst för flerspråkiga barn.

Förvaltningens förskolor har genomfört en lässatsning i samarbete med biblioteken vilket har resulterat i att barnens intresse för böcker har ökat. Det har även påverkat pedagogernas arbetssätt på ett positivt sätt.

I förslaget tas frågan upp om att barn och unga behöver vägledning i att källkritiskt söka, välja och värdera information. Det är en viktig del i informationssamhället som kan påbörjas redan i förskolan.

Det finns sedan flera år ett väl utarbetat samarbete med stadsbiblioteken i stadsdelsområdet, dels Kungsholmens bibliotek på S:t Eriksgatan men även Stora Essingens bibliotek i Essingskolan. Förskolorna har sedan tidigare en organisation med läsombud på varje förskola och det är positivt att det tas upp i förslaget som en del av förskolechefens ansvar.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2017 att remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Olov Lindquist (L), bilaga 1.

Ersätтарыttrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD), som hänvisade till uttalandet från Liberalerna och Moderaterna.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

I ett Stockholm för alla har barn och elever tillgång till litteratur, medier och

information som medel för att utveckla språk och kunskap. Att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd är en rättighet för alla barn och ungdomar. Litteraturen har en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion och har en viktig uppgift när det gäller att stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

Biblioteken är en viktig samarbetspartner för förskolan och fyller en viktig funktion avseende tillgång till kultur och utbildning. Barnen får genom litteratur möjlighet att möta olika kulturer, normer och möjlighet till att reflektera kring olika sätt att tänka.

Den lässatsning som genomförts i samarbete med stadsbiblioteket har lett till att barnens intresse för böcker har ökat och pedagogerna läser mer för barnen. Alla förskolor har kultur/läsombud som är förskolans länk till biblioteken.

Förvaltningen är positiv till förslaget till skolbiblioteksplan där förskolan är med som en av skolformerna. Förvaltningen saknar dock skrivning kring att förskolan har en viktig roll gällande att lägga grunden till att vägleda barn i att källkritiskt söka, välja och värdera information samt att utveckla barns digitala kompetens. Här anser förvaltningen att biblioteket har en viktig roll i samarbetet med förskolans verksamhet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2017 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ersätтарыtrande gjordes av Sofia Tahko (KD) enligt följande

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget till biblioteksplan, som kan ses som ett komplement till de styrdokument som i övrigt finns för skola och förskola. Förvaltningen arbetar redan idag i enlighet med den föreslagna planen.

De kommunala förskolorna inom stadsdelsområdet har sedan många år tillbaka ett nära samarbete med de lokala biblioteken.

Förvaltningens språkstrateg samarbetar bl.a. med biblioteken inom projektet ”Stockholm högläser”. På varje förskola finns också flera läsombud som samarbetar med biblioteken för att vidareutveckla det läs- och språkstimulerande arbetet.

Som framhålls i förslaget har förskolan en viktig uppgift när det gäller att stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska. Bland de barn som är inskrivna i den kommunala förskole-verksamheten i Rinkeby-Kista talas närmare åttio olika språk. Endast omkring tio procent av barnen har svenska som modersmål.

Drygt sjuttio procent av förskolans personal är flerspråkig och fler än hälften har

genomgått någon form av fortbildning när det gäller tvåspråkliga barns språk- och kunskapsutveckling. På alla förskolor finns också böcker på olika språk.

Inom Rinkeby-Kista stadsdelsområde finns uppskattningsvis cirka 600 barn i förskoleåldern om inte går i förskolan. En del av dessa deltar däremot i verksamheten på någon av de öppna förskolorna. Ett fyrtiotal föräldrar per dag besöker öppna förskolan tillsammans med sina barn. Som förvaltningen ser det är det viktigt att också försöka stimulera dessa barns språkutveckling. Tillgång till ett rikt utbud av böcker är en förutsättning. Förvaltningen är angelägen om att inom ramen för öppna förskolornas och introduktions-förskolornas verksamhet bygga upp förskolebibliotek i samverkan med stadsbiblioteket.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och Jessica Sjönell (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Gunnar Caperius (C) och Jonathan Lindgren (KD), som ansluter sig till Liberalerna och Moderaternas uttalande.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser det viktigt att frågan lyfts för förståelsen kring läs- och språkutveckling. Planen lyfter fram olika aktörers ansvar och medverkan.

Förslaget till skolbiblioteksplan betonar skolbibliotekens utveckling och riktar sig främst till skolan och samarbetet med stadsbiblioteket.

Skarpnäcks kommunala förskolor har ett bra samarbete med biblioteken i närområdet. Alla förskolor har ett läsombud. Förskolorna fortsätter med att skapa förutsättningar att arbeta aktivt och inkluderande med barnens språk och erfarenheter via litteratur och berättande. Förskolornas pedagoger utvecklar arbetet med språkanalyser samt även fler kreativa och inspirerande läsmiljöer i förskolorna.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 februari 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Andreas Lundin (M) och Jan Jönsson (L), enligt vad som står i Kristdemokraternas ersättaryttrande.

Ersättaryttrande gjordes av Anton Roos (KD), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att en ”Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor” tagits fram. Planen kan ses som ett komplement till de styrdokument som finns för skola och förskola. I kombination ger styrdokumentet och skolbiblioteksplanen en tydlig riktning för vad barn och ungdomar ska få ta del av och medverka i under sin skol- och förskoletid. Planen lyfter att förvaltningen ska samarbeta med Stockholms stadsbibliotek och det arbetet sker idag bland annat genom att Skärholmens stadsdelsnämnds förskolor regelbundet besöker biblioteken i olika sammanhang såsom teaterbesök, lässtunder och för att låna litteratur.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Särskilt uttalande gjordes av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Bengt Porseby (L), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att en skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor tagits fram. Planen kan ses som ett komplement till de styrdokument som redan finns för skola och förskola. I kombination ger styrdokumentet och skolbiblioteksplanen en tydlig riktning för vad barn och ungdomar ska få ta del av och medverka i under sin skol- och förskoletid.

Stadsdelsförvaltningen ser särskilt positivt på att det lyfts fram att biblioteken ska ha ett extra fokus på sitt arbete inriktat mot flerspråkighet och barn i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Planen lyfter att förvaltningen ska samarbeta med Stockholms stadsbibliotek och det arbetet sker idag genom att biblioteken utbildar pedagoger i förskolan till läsombud och att förskolorna regelbundet besöker biblioteken för att delta i olika aktiviteter. För att öka förskolornas möjlighet att

ytterligare ta del utav stadsdelens biblioteks utbud är ett deltagande i mer öppna¹ bibliotek något som bör undersökas vidare. I och med den tänkta revideringen av förskolans läroplan kommer nya krav ställas på förskolan gällande digitaliseringen. Förvaltningen saknar därför skrivningar vad gäller förskolans roll i utvecklandet av barnens digitala kompetens. Förvaltningen anser att förtydliganden behöver göras angående läsombudens funktion. I förslaget till *Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020* lyfts läsombuden som de som samarbetar med stadsbiblioteket. Förvaltningen är mycket positiv till att det finns läsombud på stadsdelens förskolor men ställer sig frågande till att uppdraget att samarbeta med stadsbiblioteket fördelas till en personal på varje förskola. Det kan finnas fördelar i att en pedagog får ökad kunskap genom ett vidgat samarbete med biblioteken, men det är samtidigt en mening i att alla pedagoger kan ha möjlighet att samarbeta med stadsdelsbiblioteken.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Anne-Lie Elfvén (L) och Christoffer Järkeborn m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) och Leif Kroon (KD) som hänvisade till uttalandet från Liberalerna och Moderaterna.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget för skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020 där förskolan är med som en av skolformerna.

Skolbiblioteksplanen är en strategisk handlingsplan som fastställer ansvars- och samverkansområden kopplade till läs- och språkutveckling, flerspråkighet och digital kompetens. Ett extra fokus läggs på bibliotekens arbete inriktat mot flerspråkiga barn och barn i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Förskolan har en viktig uppgift i att stödja barnen i deras språkutveckling där högläsning, berättande, litteratur, samtal och reflektion är viktiga delar.

Den lässatsning som genomförts i samarbete med stadsbiblioteket har lett till att barnens intresse för böcker har ökat och pedagogerna läser mer för barnen.

---

¹ Ett bibliotek som har meröppet innebär att biblioteket är öppet tidigt på morgonen och sent på kvällen utan personal. Källa: <http://www.biblioteket.stockholm.se/>

Förskolorna har ett väl utarbetat arbetssätt med läsombud på varje förskola och det finns läsmiljöer för barnen. Sedan flera år finns ett väl utarbetat samarbete med stadsbibliotek i stadsdelsområdet.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2017 att överlämna sitt tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Nilsson m.fl (M) och Evy Kjellberg (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Engelbert (L), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i *förslaget till Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020*.

Älvsjö stadsdelsförvaltning medverkar i stadens nätverk för kulturfrågor inom förskolan, som anordnas tillsammans med kulturförvaltningen, och har även ett nära samarbete med Älvsjö bibliotek.

Förskolecheferna och pedagogerna arbetar redan idag enligt de intentioner som finns beskrivna i planen.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Sigrid Rydell Johnson (L) och Johan Kålberg (C) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildnings. Bemanning av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionerna och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Rasmus Jonlund m.fl. (L) och Sophia Granswed m.fl. (M) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildnings. Bemanning av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionerna och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Jan Tigerström m.fl. (M) och Hanna Wistrand (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemannade skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ulf Walther m.fl. (S), Fotios Stathis m.fl. (MP), Lars Sterneby (V) enligt följande.

Läsning är viktig för att utveckla begreppsbyggnad och språkutveckling för varje barn. Läsning och lärande blir därmed viktiga verktyg i arbetet med att utveckla stadsdelarna, bl.a. inom ramen för det Lokala utvecklingsprogrammet (LUP) och skolbiblioteken behöver därför stimulera barns lust till läsning på samma sätt som folkbiblioteken. Fackutbildade skolbibliotekarier borde, som komplement till skolbibliotekens ordinarie uppdrag, tillsammans med skola och förskola utarbeta gemensamma planer så att varje barn i varje stadium/sexårstid får hjälp till ett individuellt läsintresse tillsammans med sin klass/förskolegrupp. I verkställandet av skolbiblioteksplanen bör övervägas vilken struktur som ska skapas så att barn når detta individuella läsande.

Skolbiblioteksplanen borde även kopplas ihop med Stockholms stads strukturplan för folkbiblioteken som antogs av kulturnämnden 7 mars 2017. I den finns en inriktning om att utveckla biblioteksverksamhet i bl.a. Östberga och Rågsved.

Särskilt uttalande gjordes av Gustav Johansson m.fl. (M) och Peter Backlund (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Vi anser att bemannande skolbibliotek ska vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Det finns en lång rad viktiga dokument, Skolverket, Skollagen, Skolinspektionen, Bibliotekslagen samt IFLA: s riktlinjer för skolbibliotek, som framhåller att skolbiblioteket är en viktig komponent för elevernas lärande. De utmärks av formuleringar om kvalitet, samarbete, utvecklingsarbete och engagemang.

I Skolbiblioteksplanen saknar vi utvecklade resonemang. Vi hade hoppats på ett utförligare dokument med tydliga skrivelser om vision och specifik målsättning för Stockholms skolbibliotek. Exempelvis samverkan med externa aktörer för att främja kulturell verksamhet, som författarsamtal eller temautställningar.

Därtill står inget att läsa om elevernas deltagande i skolbibliotekens kontinuerliga utveckling. Att elever ska kunna delta och ha inflytande på den pedagogiska verksamheten ser vi som en självklar del i en skolbiblioteksplan. Elevers påverkan på utbudet kan öka intresset för att läsa och därmed stimulera läsutvecklingen positivt. Exempelvis kan samarbete utformas i ett biblioteksråd med elevrepresentanter, eller genom samverkansgrupp med skolans elevråd.

Grundprincipen är att ett skolbibliotek ska integreras i lärandet och vara en naturlig del av verksamheten. Därför är det viktigt med planen även läggs vikt vid skolans fysiska rum och betonar tillgängligheten till lokalen, utrymmen för gruppstudier, högläsning, studiero och rum med pedagogiska verktyg som smartboards.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) enligt följande.

Vid sidan av skolbiblioteken är även de lokala biblioteken en viktig resurs för skola och förskola. De rödgröna partierna i Farsta Stadsdelsnämnd ser därför gärna att även biblioteken i Farsta Centrum samt Gubbängen i en nära framtid får samma möjlighet till ”Meröppet” som biblioteket i Sköndal. Ett första steg kan vara att underlätta för våra förskolor att mellan morgonsamling och lunch kunna besöka biblioteken med lånekortet som dörröppnare innan biblioteken öppnar klockan 10. Vi kommer därför att lyfta denna fråga med våra företrädare i Kultur nämnden.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jilmstad m fl (M), Peter Öberg (L) och Lars Hultkvist (KD) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemannande skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionerna och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra. Skolbiblioteken är dessbättre inte utsatta för de ordningsstörningar som många ordinarie bibliotek dras med. Men det är ändå viktigt att också den del av skolmiljön som skolbiblioteken utgör präglas av lugn och studiero.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Te-nezakis (V), enligt följande:

Av förvaltningens tjänsteutlåtande framkommer att den redan idag arbetar enligt de intentioner som finns beskrivna i planen. Det är till exempel mycket positivt att stadsdelens alla förskoleenheter har läsombud. Vi anser att det är viktigt att läsombuden förutom stöd och inspiration även blir erbjudna kontinuerlig fortbildning. Detta för att skapa fortsatt intresse för detta viktiga uppdrag.

Särskilt uttalande gjordes av Abit Dundar m.fl. (L), Lars Svärd m.fl. (M) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemannande skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Det förvånar oss därför att planen som nu presenterats är så pass tunn

som den är. Vidare saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer. Därför är det relevant att beakta även dessa aspekter i skolbiblioteksplanen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Bo Arkelsten m fl (M) och Helen Jäderlund Eckardt (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Stockholms elever ska ha tillgång till skolbibliotek.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken.

På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Lars Lundqvist m.fl. (L) och Joel Laurén m.fl. (M) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter och för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är prioriterat och skolbiblioteken spelar en central roll i att öka elevernas läskunnighet. Förutom tillgången till böcker stöder biblioteken även lärande och undervisning genom att ge tillgång till andra typer av medier. De fyller också en viktig funktion att

lära barn källkritik i en omvärld där information är lättillgänglig för alla åldrar och lätt kan manipuleras. De senaste åren har desinformation från andra länder och propaganda från våldsbejakande extremister blivit allt vanligare i det svenska samhället. Detta ökar behovet av att tidigt ge barn hjälpmedel att kritiskt kunna förhålla sig till information. Biblioteken har en viktig roll i det arbetet.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period lyft vikten och behovet av en skolbiblioteksplan samt rollen som den ska spela. Det är därför anmärkningsvärt att planen är synnerligen tunn i omfång och saknar formuleringar om övergripande målsättning, något som är grundläggande för ärenden som detta. Vi uppskattar konkretionen och ambitionen i förslagen men saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag betydande problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer. Därför är det relevant att beakta även trygghet i skolbiblioteksplanen.

På Kungsholmens förskolor behöver barnens möte med litteratur och berättande främjas för att kunna stärka förskolans fokus på språklig utveckling och pedagogik. Detta är särskilt viktigt för att kunna vända den negativa utvecklingen på stadsdelens förskolor där resultatet för detta faller och ligger under kommunfullmäktiges målsättning på alla mätbara ämnesområden.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Olov Lindquist (L) enligt följande.

Det är positivt att en övergripande plan för skolbibliotek har tagits fram.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas och förskolornas verksamheter och för elevernas lärande och bildning. Vi anser att bemannade skolbibliotek är en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

I förslaget till skolbiblioteksplan saknar vi tydligare skrivelser om vision och specifika målsättningar. Vi saknar också samverkan med externa aktörer för att främja kulturell verksamhet t.ex författarsamtal eller temautställningar.

Eftersom skolbiblioteken är integrerade i lärandet och skolornas verksamhet är det också viktigt med de fysiska rummen. Det ska naturligtvis både vara tillgängligt men också ha möjlighet till gruppstudier, rum med pedagogiska verktyg (t.ex smartboards), rum för högläsning osv. Vi saknar resonemang runt detta i planen.

Trygghet och säkerhet i biblioteken är av största vikt. Vi har i vår stadsdel varit ganska förskonade från våld och bråk i våra skolbibliotek, vi måste planera för att det även i fortsättningen får vara en fristad och en lugn och trygg miljö.

Norrmalms skolor och förskolor har förmånen att kunna använda Stadsbiblioteket frekvent. Mycket av de större barnens skolarbete förutsätter att man utnyttjar Stadsbibliotekets resurser i sina projekt och redovisningar. Nu står vi inför en stor ombyggnad av Stadsbiblioteket och tillgängligheten kommer att eventuellt begränsas under denna period. Det är viktigt att skolbiblioteken har möjlighet att ta ett större ansvar under ombyggnadstiden och har resurser för att täcka upp behovet hos eleverna. Det finns inget nämnt om detta i planen.

Förvaltningen pekar på det viktiga med att vägleda förskolebarnen vad gäller källkritik. Vi vill att det ska gälla elever i alla åldrar. Det blir allt viktigare med källkritiskt tänkande och alla elever behöver stöd och hjälp till att söka och värdera information.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Sofia Tahko (KD) enligt följande.

För att stärka barnkonventionens ställning i svensk rätt har det beslutats att konventionen ska bli svensk lag. En av portalparagraferna i barnkonventionen är *varje barns rätt till utbildning*. Skolbiblioteken är väldigt viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanning av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Konventionen och ambitionerna i Skolbiblioteksplanen för Stockholms skolor är i mångt och mycket bra, men det saknas ett fördjupat resonemang om trygghet och säkerhet på biblioteken. Det behövs ett samlat grepp om denna problematik. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor – inte minst i detta stadsdelsområde – har därtill utmaningar med att otrygga miljöer. Det är därför relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och Jessica Sjönell (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanning av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Det finns en lång rad viktiga dokument, Skolverket, Skollagen, Skolinspektionen, Bibliotekslagen samt IFLA: s riktlinjer för skolbibliotek, som framhåller att skolbiblioteket är en viktig komponent för elevernas lärande. De utmärks av formuleringar om kvalitet, samarbete, utvecklingsarbete och engagemang.

I Skolbiblioteksplanen saknar vi dylika utvecklade resonemang då i skolbiblioteksplanen känns tunn då den mestadels är i punktformat. Vi hade hoppats på ett utförligare dokument med tydliga skrivelser om vision och specifik målsättning för Stockholms skolbibliotek. Exempelvis samverkan med externa aktörer för att främja kulturell verksamhet, som författarsamtal eller tema utställningar.

Därtill står inget att läsa om elevernas deltagande i skolbibliotekens kontinuerliga utveckling. Att elever ska kunna delta och ha inflytande på den pedagogiska verksamheten ser vi som en självklar del i en skolbiblioteksplan. Elevers påverkan på utbudet kan öka intresset för att läsa och därmed stimulera läsutvecklingen positivt.

Exempelvis kan samarbete utformas i ett biblioteksråd med elevrepresentanter, eller genom samverkansgrupp med skolans elevråd.

Grundprincipen är att ett skolbibliotek ska integreras i lärandet och vara en naturlig del av verksamheten. Därför är det viktigt med planen även läggs vikt vid skolans fysiska rum och betonar tillgängligheten till lokalen, utrymmen för gruppstudier, högläsning, studiero och rum med pedagogiska verktyg som smartboards.

Vi saknar även resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer. Därför anser vi att det är relevant att beakta dessa ovan nämnda aspekter i skolbiblioteksplanen för Stockholms skolor och förskolor.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra, men för korta och knapphändiga för att ha ett helhetsgrepp om skolbiblioteken.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Anton Roos (KD), enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildnings. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Den socialdemokratiska ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Bengt Porseby (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildnings. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet.

Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhets i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Anne-Lie Elfvén (L) och Christoffer Järkeborn m.fl. (M) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Det förvånar oss därför att planen som nu presenterats är så pass tunn som den är. Vidare saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer. Därför är det relevant att beakta även dessa aspekter i skolbiblioteksplanen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Johan Nilsson m.fl. (M) och Evy Kjellberg (C) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor. Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en

prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhets i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Engelbert (L) enligt följande.

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Det förvånar oss därför att planen som nu presenterats är så pass tunn som den är. Vidare saknar planen även en övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhet i biblioteken. Skolbiblioteken är för många barn den enda möjlighet att tillförskansa sig kunskaper och bildning. Att barnen när de vistas i biblioteksmiljön skall känna sig trygga och säkra torde vara en självklarhet för alla och envar. För de som arbetar i biblioteken där är bråk och ordningsstörningar förekommer är detta ett allvarligt arbetsmiljöproblem som behöver hanteras. Därför är det relevant att beakta även dessa aspekter i skolbiblioteksplanen.